

**1 Milyen költségekkel járnak a bírósági eljárások, és általában ki viseli őket?**

A bírósági eljárások költségei az ügy jellege és terjedelme szerint változnak. A jogi költségek közé tartoznak például a jogi segítségnyújtás díjai és költségei, a tanúknak fizetendő térítési költségei, a tolmácsolási és fordítási szolgáltatások költségei, a hatóságok által beszedett kezelési költségek és okiratokkal kapcsolatos díjak, valamint az államnak fizetendő végrehajtási illetékek. A bírósági eljárásokban a költségek legnagyobb részét a jogi segítségnyújtással kapcsolatos díjak teszik ki. Főszabály szerint minden fél maga viseli a saját jogi költségeit. A bíróság azonban elrendelheti, hogy a pervesztes fél térítse meg az ellenérdekű fél költségeit.

**2 Mit jelent pontosan a költségmentesség?**

A költségmentességet az állam költségén biztosítják azoknak a személyeknek, akiknek valamilyen jogkérdésben szakértői segítségre van szükségük, az anyagi helyzetük miatt azonban nem képesek fedezni az eljárás költségeit. A költségmentesség magában foglalja a jogi tanácsadást, a bíróságok és más hatóságok előtt szükséges intézkedéseket és képviselőt, valamint az eljárás költségei alóli mentességet. Az anyagi helyzet vizsgálata nem szükséges, ha a kérelmezőnek kisebb jelentőségű jogi tanácsadást nyújtanak telefonon vagy más elektronikus kommunikációs eszköz útján.

**3 Milyen követelmények vonatkoznak a költségmentesség megadására?**

A finn joghatóság alá tartozó ügyekben azoknak a személyeknek nyújtanak költségmentességet, akiknek a lakóhelye Finnországban, illetve akiknek a lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye az Európai Unió (EU) vagy az Európai Gazdasági Térség (EGT) valamely másik tagállamában található. Ezenkívül akkor is biztosítják a költségmentességet, ha az ügyet finn bíróság előtt kell tárgyalni, vagy ha a költségmentesség biztosítását különleges körülmények indokolják. A külföldön vizsgált ügyekben a költségmentesség általános jogi tanácsadásra terjed ki.

A társaságok és a vállalatok nem részesülhetnek költségmentességben. Vállalkozásukkal kapcsolatban a bírósági ügyektől eltérő ügyekben a vállalkozók csak akkor részesülhetnek költségmentességben, ha azt különleges okok indokolják.

A költségmentesség kérelemre, a kérelmező anyagi helyzete alapján ingyenesen vagy önrész terhére érhető el. A kérelmező anyagi helyzetét a havonta rendelkezésére álló források (elérhető pénzügyi eszközök), valamint a vagyona alapulvételével értékelik. Fő szabály szerint az elérhető pénzügyi eszközöket a havi jövedelem, a szükséges kiadások és a kérelmező, illetve a házastársa vagy élettársa tartási kötelezettségének alapulvételével számítják ki. Azok a személyek részesülhetnek költségmentességben, akiknek a rendelkezésre álló pénzügyi eszközei és vagyona nem haladja meg a kormányrendeletben meghatározott összeget. Szintén kormányrendelet állapítja meg a figyelembe veendő jövedelemre és kiadásokra, a tartási kötelezettségnek az elérhető pénzügyi eszközök számítására gyakorolt hatására, a vagyon értékelésére, valamint a költségmentesség kedvezményezettje önrészeinek meghatározására vonatkozó további rendelkezéseket.

A költségmentességet nem engedélyezik, ha a kérelmező rendelkezik az adott ügyre kiterjedő jogvédelmi biztosítással. Ha azonban az ügyben bíróság jár el, a bíróság engedélyezheti a költségmentességet, amennyiben az eljárás költségei meghaladják a biztosítási kötvényben meghatározott maximális fedezetet. Ha a kérelmező az anyagi helyzete alapján fizetés nélkül jogosult költségmentességre, a költségmentességet a biztosítási kötvényben előírt önrész fedezésére is engedélyezhetik.

**4 Minden típusú eljárásra vonatkozik a költségmentesség?**

Költségmentesség bírósági eljárásban, valamint peren kívüli eljárásban is elérhető.

A költségmentességet nem engedélyezik, ha:

az ügy a kérelmező számára csekély jelentőségű;

az a kérelmező által elérhető előnyhöz viszonyítva nyilvánvalóan értelmetlen lenne;

a kereset benyújtása eljárással való visszaélést valósítana meg; vagy

az ügy átruházott jogon alapul, és megalapozottan feltételezhető, hogy az átruházásra a költségmentesség igénybevétele érdekében került sor.

A költségmentesség rendszerint nem terjed ki:

az általános bíróság előtt folyó ügyre, amelyben a peres felek személyesen adják elő ügyüket;

az egyszerű büntetőügyre;

az adózással vagy közteherrel kapcsolatos ügyre; vagy

az olyan ügyre, amelyben a helyesbítéshez való jog vagy a fellebbezési jog önkormányzati vagy más közjogi szervnél fennálló tagságon alapul.

Az állami jogi segítő azonban szükség esetén még ekkor is adhat jogi tanácsot, illetve elkészíthet bármilyen szükséges dokumentumot.

**5 Szükség esetén igénybe vehető különleges eljárás?**

Ha sürgős ügyről van szó, a költségmentesség kérelmezőjének tájékoztatnia kell erről a költségmentességi irodát [*oikeusaputoimisto*].

**6 Hol szerezhetem be a költségmentesség iránti kérelem nyomtatványát?**

A költségmentesség iránti kérelem a következő oldalon érhető el: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/lomakkeet.html>

A költségmentesség iránti kérelem a költségmentességi irodától is beszerezhető. Az irodák elérhetősége megtalálható a következő internetcímen:

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>

Költségmentesség a következő internetcímen elérhető elektronikus szolgáltatáson keresztül is kérelmezhető:

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>

**7 Mely dokumentumokat kell benyújtani a költségmentesség iránti kérelem nyomtatványával együtt?**

A költségmentesség iránti kérelemben a kérelmezőnek tájékoztatást kell nyújtania az anyagi helyzetéről és az ügyről, amelyre vonatkozóan költségmentességet kér, valamint a jogvédelmi biztosításról (lásd a 6. kérdést a költségmentesség iránti kérelem formanyomtatványával kapcsolatban). Ezenkívül a költségmentességi iroda felhívására a kérelmező a jövedelméről és a kiadásairól, valamint az eszközeiről és a kötelezettségeiről is köteles benyújtani egy nyilatkozatot. A költségmentességi iroda – a titoktartási rendelkezésektől függetlenül – jogosult beszerezni bármely annak megállapításához szükséges adatot, hogy a kérelmező a pénzügyi helyzete alapján jogosult-e költségmentességre, illetve hogy a kérelmező rendelkezik-e az adott ügyre kiterjedő jogvédelmi biztosítással.

**8 Hová kell benyújtanom a költségmentesség iránti kérelmemet?**

A költségmentesség bármelyik költségmentességi irodánál kérelmezhető. Az irodák elérhetősége megtalálható a következő internetcímen:

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>

Költségmentesség a következő internetcímen elérhető elektronikus szolgáltatáson keresztül is kérelmezhető:

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>

#### **9 Hogyan tudhatom meg, hogy jogosult vagyok-e költségmentességre?**

A költségmentességi iroda határoz a költségmentesség engedélyezéséről. A határozatot a kérelmező által megadott értesítési címre kézbesítik.

#### **10 Mit kell tennem, ha jogosult vagyok költségmentességre?**

A kérelmezőnek vagy a képviselőjének a költségmentességhez való jog érvényesítése érdekében a költségmentességi irodával érdemes felvennie a kapcsolatot.

#### **11 Ki választja meg az ügyvédet, ha jogosult vagyok költségmentességre?**

A költségmentességet állami jogi segítők biztosítják. A bíróság által elbírálandó ügyekben azonban jogi segítségnyújtás céljából a magánszférából érkező jogi segítő is kirendelhető, ha elvállalta a feladatot. Magánszférából érkező jogi segítőként csak ügyvéd vagy engedéllyel rendelkező jogi segítő rendelhető ki. Ha a költségmentesség kedvezményezettje megfelelő személyt javasolt jogi segítőjének, ezt a személyt kell kirendelni, kivéve, ha az különös okok miatt nem lehetséges. A jogi segítő a feladata ellátása során köteles betartani a szabályszerű eljárás ügyvédekre irányadó követelményét.

#### **12 Az eljárás minden költségére kiterjed a költségmentesség?**

A költségmentesség a kedvezményezett rendelkezésére álló pénzeszközöktől és megtakarításoktól függően részben vagy egészben fedezi a jogi segítő díját vagy költségeit. A költségmentesség legfeljebb 80 órányi jogi tanácsadásra terjed ki, kivéve, ha a bíróság úgy dönt, hogy a költségmentesség időtartamát különleges okokból meghosszabbítja. A bíróságon kívüli jogi ügyekben a 80 órás felső határ nem léphető át. A költségmentesség a tolmácsolási és fordítási költségeket, a bíróságon történő vallomástételt költségeit, valamint a szükséges bizonyítékok, például az orvosi bizonyítékok bemutatásának a költségeit is fedezi.

Ha a kérelmező jogvédelmi biztosítással rendelkezik, és költségmentességben részesült, az állam kifizetheti a jogvédelmi biztosítás önrészét. Különleges körülmények esetén a biztosítás felső határát meghaladó költségek is kifizethetők. A kifizetendő összeget a költségmentességről szóló határozat tartalmazza. A bíróság és más hatóságok díjmentesen átadják a költségmentességben részesülő személynek az ügy elintézéséhez szükséges iratokat és a hivatalos iratok másolatait, valamint díjmentesen gondoskodnak a kézbesítésről stb., továbbá a közlemények Hivatalos Közlönyben történő megjelenéséről és a végrehajtásra irányuló kísérletekről.

Az a kérelmező, aki a rendelkezésére álló pénzeszközök alapján költségmentességre jogosult, és akinek nincs szüksége jogi segítőre, mentesülhet a fent említett díjak megfizetése alól.

A költségmentességben részesülő személy pervesztessége esetén az állam nem téríti meg a másik fél költségeit.

#### **13 Ki viseli az egyéb költségeket, ha csak korlátozott mértékű költségmentességre vagyok jogosult?**

A költségmentességben részesülő személy által fizetendő önrészt a pénzügyi helyzete alapján határozzák meg. Ha a költségmentességet állami jogi segítő biztosítja, a költségmentesség kedvezményezettje az önrészt a költségmentességi irodának köteles megfizetni. Ha a költségmentességet a magánszférából érkező jogi segítő biztosítja, a költségmentesség kedvezményezettje az önrészt az adott jogi segítőnek fizeti meg.

#### **14 A fellebbezésekre is kiterjed a költségmentesség?**

Igen. A költségmentesség a kérelmezőnek az ügygel összefüggésben felmerült összes szükséges költségét fedezi. A költségmentességben részesülő személy által fizetendő önrészt a pénzügyi helyzete alapján határozzák meg.

#### **15 Megvonható-e a költségmentesség az eljárás befejezése előtt (vagy visszavonható-e akár az eljárás lezárása után)?**

Ha megállapítást nyer, hogy a költségmentesség engedélyezésének feltételei nem álltak fenn, vagy ha az adott körülmények megváltoztak vagy megszűntek, a költségmentességi iroda vagy a bíróság módosíthatja a költségmentességi határozatot, vagy a költségmentesség megszüntetése mellett dönthet. A költségmentesség kedvezményezettje által fizetendő önrész módosítása esetén arról is határoznak, hogy a módosítást visszamenőlegesen kell-e alkalmazni. A költségmentesség megszüntetésekor döntést hoznak arról is, hogy a kérelmezőnek meg kell-e térítenie az államnak az igénybe vett költségmentességet, valamint meghatározzák az így megtérítendő összeget.

#### **16 Megtámadhatom-e a költségmentesség elutasítását?**

Ha a költségmentességet a kérelem alapján nem engedélyezik, a kérelmező a költségmentességről való határozathozatal céljából bírósághoz fordulhat. A költségmentességi iroda határozatához mellékelik az arra vonatkozó tájékoztatót, hogy hogyan nyújtható be a határozat bírósági felülvizsgálatra. A felülvizsgálat iránti kérelmet írásban kell benyújtani, és azt továbbbíjtják a határozatot meghozó költségmentességi irodának. A költségmentességi iroda maga is módosíthatja a határozatát. Ha a költségmentességi iroda úgy véli, hogy nincs szükség módosításra, a határozathozatal iránti kérelmet felülvizsgálat céljából bíróság elé terjeszti. A bíróság a költségmentességi iroda határozatát a kérelmező hátrányára is módosíthatja.

#### **17 Felfüggeszti-e a költségmentesség iránti kérelem az elévülési időt?**

A költségmentesség iránti kérelem arra szolgál, hogy egy adott ügyre vonatkozóan költségmentességet kérelmezzenek. A költségmentesség iránti kérelem alapján nem indul bírósági eljárás, és a kérelem nem halasztja el az elévülési idő lejártát.

#### **További információ**

A büntetőeljárásban a bíróság a terheltnek kirendelt védőt, a sértettnek pedig jogi segítőt és támogató személyt biztosíthat a tárgyalást megelőző nyomozati szakasz, illetve a tárgyalás során. Védőként vagy a sértett jogi segítőjeként csak állami jogi segítő, ügyvéd vagy engedéllyel rendelkező jogi segítő rendelhető ki. A támogató személynek erre vonatkozó képesítéssel kell rendelkeznie. Ha a bíróság a terheltet bűnösnek találja annak a bűncselekménynek az elkövetésében, amelyre vonatkozóan védőt rendeltek ki számára a tárgyalást megelőző nyomozati szakaszra és a tárgyalásra, a terhelt köteles megtéríteni az államnak az állami költségvetésből kifizetett összegeket. Ha a terhelt megfelel a költségmentesség feltételeinek, a megtérítendő összeg nem haladhatja meg a költségmentesség által fedezett összeget.

További információk a költségmentességről a következő internetcímen találhatók: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>

Utolsó frissítés: 25/03/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.